

Звястуном, пагутарынъ, парапица, абліміяша думкамі. Але ў буржуазнай Польшчы было гэта амаль немогчым. Помнію, у канцы 1933 года мене наўкінка п

згадала, што сёды на курилках пумары быў канфіскаваны, за баронеччу. Але хлоніцы, вітаны, звучыла чистку тиража, бешчада прынесла і мне адбо

жыць. — падінілася ў заднічную гутарку, у Піліна Сямёнавіча, якож я блізкі наўчаны.

НЕЗАБЫЎНЫ ВЕЧАР

— А скуль ты ведаеш гэтую радкі майго верша? — здзіўся Пілін.

— Ведаю яшчэ з Гродзенскай турмы. Намятаеш, як ты, будучы сакратаром турэмнага камітэта, тайком ад наглядчыкаў перасылаў на шнурку праз акно грыпсы ў нашу дзвіную камеру, што знаходзілася над ванай, хлопіўскай, паверхам вышэй? А ў іх ты на тонкай папіроснай паперы, апрош пытніцтва агульнатурэмнай барацьбы, часта перасылаў свае ўласныя верши. Тваю карэспандэнцию мне даводзілася чытаць, бо я была «асабістым сакратаром» у члені турэмнага камітэта Райса Рэзінік данамагала ёй пісаны грыпсы. Твой верш «Перны снег» міне спадабаўся, і яго, не ведаючы аўтара, выпунала на памінкі Праўда, аднойчы я цябе бачыла. Ты тайком пазіраў праз застекаванне якно свае камеры на нас, звічат, калі мы ў час трываліцця пытніцтва шынайру хадзілі гуськом адна за другой, па пытнічным круге турэмнага панадворка.

— Сядай вось тут, поруч са мною, кали пісьмовіца стала, — ветліна запрасіў Пілін.

Пераглянуўшыся са сваій сяброўкай на Гродзенскай турме Насціл Аксенюк, а зараз — Пестрак, я пашенула ад здзіўлення плячамі і спехам пайшла за гаспадаром, які даў мне ў нялёгкі паслявяшчны час бясплатны прытулак у сваіх кватэрах.

— Сядай вось тут, поруч са мною, кали пісьмовіца стала, — ветліна запрасіў Пілін.

Нейкі час ён сядзеў моўчи, пазіраў у акно, за якім відно было, як з неба на Мінск з лёгкім подыхам ветрыка густа падалі вялікія камякі снегу. І тады міне міжволи прыгадаліся радкі:

Снег пушысты, бадзёры,
іраманы
Ціхай беллю праэрystaю лёг,
Дрэвы, хаты ахутаў, ражманы,
І застыу на шырокіх палёх.

— А скуль ты ведаешь, што гэта я пісірэ?

— Мя звірнула ўвагу, што ў якве змайсців пейкі лабасты круглы твар з бірятым, як у хлопічку, ёсам. Ччэль пікансі запігалася ў счебронах: «Што гэта за «Армостоцель»?

— І міне слонімскія дзяўчыны, якія ветліі цыбе яничэ на волі, адказаў:

— Гэта Пестрак.

— Ха-ха-ха, — пічыра засміяўся Пілін. — Трапіна ты падмешніла...

Крыху намаўчайны, ён даўай:

— Ну, расказвай далей, што ты памятаеш пра Гродзенскую турму. Я цыбе і паклікаў дзеля гэтага...

Доўга мы гутарылі і многа чаго ўспомінім. А самым прымесным успамінам, вядома, быў дзень напанага вызвалення — 17-га верасня, калі байцы Чырвонай Арміі адчынілі жалезныя брамы Гродзенскага астрога, і мы ўсе выйшлі на волю. У гэты щаслівы дзень пазнаёмілася я з Пілінам Пестракам асабістам.

І вось нечакана, у самы разгар напанага гутаркі, пачуўся звонок у калідора.

— Мусін, нехта прыехаў з нашых сяброў, — сханіўся з месца Пілін, і праз хвіліну я пачула ягоны радасны ўскрык:

— Заходзь, заходзь, Сяргей! Адкуль ти з'явіўся? Праходзь далей!

— Еду з Маскоўскай партыйнай школы на канікулы. От і надумалася зайці да цябе на Беларускую вуліцу, — адказаў, уваходзячы ў кабінет.

П. ПЕСТРАК з чытальні. 1962.

Сяргей Восіпавіч Прытыцкі.

— Знаёмся, гэта таксама пана быўшы падполнычыца, Каця Глavinская, а ціпер — літаратурык «ЛіМа», — адзекамідаваў міне Прытыцкам Пілін.

— А мы ўжо даўно знаёмія, аж з трыццаць шостага года, хоць асабіста не сустракаліся, — адказаў я. — Ці ж можна забыць пра той час, калі з Луцікай ад Сяргея Прытыцкага, асужданага пілсудчыкамі на пакаранне смерцю, нелегальна даходзілі да нас, у жаночую Страфанскую турму ў Вільні, у якой я тады таксама сядзела, запыфраваныя грыпсы?

— Так, быў цяжкі час, — спакойна адказаў Сяргей Прытыцкі і зараз жа пераключыўся на другую тему, звірнуўшыся да Пестрака:

— Ну, хваліся, Пілін, як ты ціпер жывеш?

— А пяма чым хваліца. Я ўжо не нарком культуры, — з балочай крыўдай сказаў Пестрак. — Толькі па-сапраўднаму з'явіўся за працу — у многія вёскі сам ездзіў, данамагаў арганізаўці гурткі мастацкай самадзейнасці, хацелася ўзняць нашу культуру на падежны ўзровень, і ўсе мае планы рухнуці...

— Нічога, што ты ўжо не начальнік Упраўлення па спраўах мастацтваў, але ты застаўся па-ранейшаму мужнікам камуністам. Застаўся тым самым Пілінам Сямёнавічам Пестракам са сваімі энцыклапедычнымі ведамі, з вялікай эрудыцыяй і са сваім талентам. Працуй, піши. Ты яшчэ павінен сказаць сваё слова. Абавязковая скажані.

— Ну, хоніць, хоніць міне хвалінь, пайти лепши у залу ды падслукумеся крыху, — падніўся з месца Пілін Сямёнавіч і мы падаліся за ім.

Колькі год мінула з таго памяtnага вечара, а помніца ўсё да драбні.

...За акном — позні вечар. Перада мною на стале дарагі сэрпу книгі «Лісткі каміндар» Макеіма Танка, «Акреен хлеба» Янкі Брылі, зборнікі вершаў Валяніна Таўлая і Ніны Тарас, а таксама разгорнуты том рамана «Сустрэнемся на барыкадах» Піліна Пестрака, у якіх расказваецца пра лёг парода, а знаўчы і пра мой лёс.

Кацярына ГЛАВІНСКАЯ,
заслужаная настаўніца
БССР.